БАРЛЫК ИЛЛӘРНЕҢ ПРОЛЕТАРИИЛАРЫ, БЕРЛӘШЕГЕЗ!

ДУСЛЫК

КПССның ОКТЯБРЬ РАЙКОМЫ ҺӘМ ХАЛЫК ДЕПУТАТЛАРЫНЫҢ РАЙОН СОВЕТЫ ОРГАНЫ

ОРГАН ОКТЯБРЬСКОГО РАЙКОМА КПСС И РАЙОННОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №13 (7030) | 1 февраль, 1990 ел. ПӘНҖЕШӘМБЕ | Бәясе 3 тиен.

Планы — срогыннан элек

Норлат юл ремонтлау-төзү идарәсе январь ае планын срогыннан элек үтәлде. Бер ай эчендә пландагы 66,7 мең урынына Бикколи—Чишмә маршрутында 150 мең сумлык эш башкарылды. Шушы чорда юллар карауда 14,7 мең сум акча үзләштерелде.

Идарә юлчылары агымдагы ай планын да уңышлы үтәү өчен көрәшә бүген.

РАЙОН САЙЛАУЛАРГА ХӘЗЕРЛӘНӘ

КПСС өлкә комитеты секретаре Ә.Г. БУЛАТОВ—районыбызда

228 номерлы Мамык сайлау округыннан ТАССР халык депутатлыгына кандидатлар итеп күрсәтелгән КПСС өлкә комитеты секретаре Ә. Г. Булатов 24—26 январьда районыбызда. АПК составына кергән шәһәр предприятиеләрендә, колхоз, совхозларда булды.

Әхмәтҗан Галимҗанович 24 январь көнне МСОда, андагы база белән танышты. Төзүчеләр белән сөйләшү барышында аларны кирәкле материаллар белән тәэмин итүне яхшырту, тимер-бетон әйберләр кору комбинатын салуны тәгәлләү, яңа измә хәзерләү узелын салуны тизләтү мәсьәләләре кузгатылды.

Шикәр заводы эшчеләре белән очрашу барышында заводны реконструкцияләү, анда чимал эшкәртүне тәүлеккә 2 мең тоннага җиткерүгә бәйле проблемалар кузгатылды. Сөт-май заводы эшчеләре өлкә комитеты секретарена яңа завод салу, торак төзелешен тизләтү мәсьәләләрен күтәрделәр. Әхмәтҗан Галимҗанович бу уңайдан аларга яңа завод салуга хәзерлек эшләре алып барылуы, анда сөт продукциясе белән беррәттән, сыр җитештерү җайланмалары куелачагы, республика халкының бу төр азыкка ихтыяҗын канәгатьләндерүгә өстәмә мөмкинлекләр ачылуы турында хәбәр итте.

«Октябрьскагропромхимия», «Октябрьскремтехпред» базаларында һәм цехларында булганда, иптәш Булатов әлеге предприятиеләрнең авыл хезмәтчеләренә язга хәзерлектә практик ярдәмнәре мәсьәләсенә кагылды, уҗым һәм сабан культураларын интенсив технология белән эшкәртүгә хәзерлек йөзеннән биредә күрелә торган чаралар белән кызыксынды.

Элеватор эшчеләре белән очрашу барышында ашлыкны эшкәртү мәсьәләләре игътибар үзәгендә торды. Моннан тыш, ул предприятиенең сәламәтләндерү корпусында булды, эшчеләрнең ялы белән кызыксынды. Әхмәтҗан Галимҗанович бу комплексның эшеннән бик канәгать калды.

Шул ук көнне ул ит комбинатында эшләрнең барышы белән дә танышып үтте.

25 январьда Булатов Синдряков исемендәге колхоз фермаларын карап йөрде, малларны кышлату барышы белән танышты, хуҗалык терлекчеләре белән әңгәмә үткәрде. Шундый ук очрашу дуңгызлар симертү буенча автомат-комплекста да булып үтте. «Чишмә» колхозында шулай ук малларны кышлатуның барышы белән кызыксынды, терлекчеләр өчен оештырылган сәламәтләндерү комплексын карады.

Булатовның чираттагы маршруты Ульянов колхозы иде. Ул биредә хуҗалыкның товарлыклы-сөтчелек фермасында савучылар белән очрашты, аларны эш торышы, хезмәтләрендә һәм көнкүрештә үзләрен борчыган мәсьәләләр белән кызыксынды.

Очрашу сорау-җавап рәвешендә барды. КПСС райкомы беренче секретаре иптәш Х. Х. Морадыймов Ульянов исемендәге калхоз председателе В. М. Даутовка сүз бирә.

(Ахыры 3 нче биттә).

ТАТАРСТАН АССР ОКРУГЛАРЫ БУЕНЧА ТЕРРИТОРИАЛЬ ҺӘМ МИЛЛИ-ТЕРРИТОРИАЛЬ ОКРУГЛАРДАН САЙЛАУ КОМИССИЯЛӘРЕ ТАРАФЫННАН ТЕРКӘЛГӘН РСФСР ХАЛЫК ДЕПУТАТЛЫГЫНА КАНДИДАТЛАР ИСЕМЛЕГЕ

868 нче Чирмешән территориаль сайлау округы

МУСИН Миндамир Мәхмүтович, 1954 елда туган, Октябрь районының мөгезле эре терлек симертү хуҗалыкара берләшмәсе шоферы, КПСС члены, Октябрь районының Югары Норлат авылында яши.

ТИМИРЯСОВ Петр Алексеевич, 1955 елда туган, Чирмешән районының Ворошилов исемендәге колхозы аренда коллективы звено башлыгы, КПСС члены, Чирмешән районының Сосновка авылында яши.

ШӘРИФУЛЛИНА Елена Александровна, 1953 елда туган, Лениногорск үзәк район больницасы баш врачының балалар дәвалау буенча урынбасары, дәвалаучы врач, КПСС члены, Лениногорск шәһәрендә яши.

Халык хуплый

30 январьда Чишмә авылы клубында 225 нче Биләр Озеро сайлау округыннан Татарстан АССР Верховный Советына депутатлыкка кандидат итеп күрсәтелгән КПССның Октябрь райкомы беренче секретаре Х. Х. Морадыймов белән очрашу булды.

Очрашуны кереш сүз белән Хафизов исемендәге колхоз партия оешмасы секретаре М. И. Җәлалов ачты. Ул быел үтәчәк сайлауларның үзенчәлеге, аңа хәзерлекнең барышы турында сөйләде. Аннан соң Минвәли Исмәгыйлевич, депутатлыкка кандидатның ышанычлысы буларак, залдагыларны Х. Х. Морадыймовның тормыш һәм хезмәт юлы белән таныштырды. Хәер, чишмәлеләр өчен бу мәҗбүри түгел иде, чөнки Хәлил Хәмзиевич — үзе Чишмә авылы кешесе. Биредә туып-үскән, хезмәтендә баскычтан-баскычка авыл халкының күз алдында күтәрелгән. Х. Х. Морадыймов колхоздан китеп, тулаем районга җитәкчелек итә башлагач та, авылдашлары аның эшчәнлеге белән даими кызыксынып торалар. Аның КПСС райкомы беренче секретаре итеп сайлануына ук партия райкомы эшчәнлегенә зур үзгәрешләр кертүе, хезмәтне оештыруның прогрессив алымнарын куллану инициаторы булуын да яхшы беләләр. Очрашуда катнашучы һәркем моны аерым ассызыклады. Беренче булып сүз алган зоотехник Р. М. Хәйруллина Хәлил Хәмзиевичның узган чакырылышта Чишмә авылы гражданнарыннан бирелгән наказларның барысын да ахырынача үтәвен әйтте: авылдагы күл чистартылган, буа ясалган, аның ярдәмендә клуб җиһазландырылган, Норлаттан Чишмәгә кадәр булган 3,7 километр юлга асфальт түшәлгән һ.б. Роза Мусиновна авылдашларын сайлаулар көнне Х. Х. Морадыймовка тавыш бирергә чакырды һәм аның авылны газификацияләүдә булышлыгын сорап наказ бирде.

Пенсионер, колхозның ветераннар советы председателе Ш. Н. Кәлимуллин, беренче комплекслы бригада бригадиры Р. А. Насыйбуллинның чыгышлары да аныкына авазлаш иде. Алар да сайлаулар көнне үзләренең тавышларын Х. Х. Морадыймовка бирәчәкләрен әйттеләр һәм башкаларны да шуңа чакырдылар.

Очрашу барышында иптәш Морадыймов чишмәлеләрнең производство, тормыш-көнкүреш шартларына бәйле күпсанлы сорауларына җавап бирде, киләчәктә шәһәр һәм тулаем районның үсеш перспективалары турында сөйләде.

Р. МИНАПОВА.

Яшьтән үк күз алдында үскән, аннары Чистай авыл хуҗалыгы техникумын тәмамлаган егетне Муса Җәлил исемендәге хуҗалыкның Кәкре Атау бригадасына техника буенча бригадир ярдәмчесе итеп сайлап куеп, механизаторлар ялгышмадылар. Һәрхәлдә, егет башкарган матур эшләр күз алдында.

Коммунист Марат Мөнирович Кыямов һәркемнең хөрмәтен яулады. Аны механизаторлар әчкерсезлеге, кешеләргә ярдәмгә килергә әзер торуы өчен дә яраталар. Нәкъ менә шуңа да аны икенче бригада коммунистлары цех партия оешмасы секретаре итеп сайладылар һәм тагын да олырак өметләр багладылар. Ә ул иптәшләренең ышанычын аклау өчен көчен кызганмый.

Рәсемдә: М. М. Кыямов.

Намуслы хезмәттә

«Игенче» колхозы. Товарлыклы-сөтчелек фермасында берсеннән-берсе эш сөючән һәм намуслы терлекчеләр эшли. Мәдәния Әһлиулловна Сәгыйрова һәм Әсма Әхмәтовна Миннекәева — шундыйлардан. Алар — терлекчелек тармагында озак еллар эшләп бай тәҗрибә туплаган сыер савучылар. Үзләренә тапшырылган 25 әр сыердан ел әйләнәсе мул продукция алалар. Узган ел да алар үз группаларындагы малларның һәрберсеннән 3142—3047 килограмм сөт савып, терлекчеләр арасында җәелдерелгән социалистик ярышта призлы урыннарны яуладылар. Менә шундый уңган терлекчеләр киеренке хезмәт нәтиҗәсендә ирешә алдылар. Савучылар сөтлебикәләрне зооветеринария таләпләре нигезендә ашаталар.

И. ЗИННУРОВ,
профком председателе.

В. Митина иң алдынгы

Агымдагы елда ул сыерлардан сөт саву буенча бишмеңле чиккә чыгуны планлаштыра. Аның үз дигәненә ирешәсенә өмет зур, чөнки узган ел ук Валентина Митина бу чиккә аздан гына җитми калды: һәр сыердан савылган сөте 4795 килограммга җитте. Бу — тулаем район буенча иң югары күрсәткеч.

В. Митина — без, авылдашлары өчен горурлык, тулаем район савучылары өчен үрнәк.

Н. ЕРХОВ.
«Заветы Ильича» колхозы.

• Актуаль интервью

Съезддан соң очрашу

СССР халык депутатларын сайлаудан соң бер елга якын вакыт үтте. Бу чор илебез тормышында халык депутатларының ике съезды, Верховный Советның сессиясе белән характерлы булды. Алар эшендә без сайлаган халык вәкилләре дә катнашты. Газетаның штаттан тыш корреспонденты Галина Давыдованың СССР халык депутаты Вера Михайловна Мальковская белән әңгәмәсе шул истәлекле вакыйгаларга бәйле иде.

Г. Д. Вера Михайловна, сез яңарак кына Съезддан кайттыгыз. Сезне барыннан да элек анда нәрсә уйландырды?

В. М. Барыннан да элек безнең катлаулы проблемалар, аерым алганда, экономиканың торышы. Хәбәрдарлык әлегә кадәр халык күзенә күренми торган пәрдәне ачты. Хәзер безгә социаль-экономик тупиктан чыгу юлларын эзләргә, мөһим бурычларны хәл итүнең кардиналь чараларын эшләргә кирәк. Җәмгыятебезнең «Нечкә урыннары» бик күп булып чыкты. Хөкүмәт хәрәкәттәге законнарны, планнарны яңадан карарга, төзәтмәләр кертергә мәҗбүр булды. Бу юнәлештә конструктив адымнар ясалды инде. Күзәтеп барган булсагыз белгәнсездер инде. Сентябрьдә СССР Верховный Советының II сессиясендә кичектергесез законнар каралды һәм кабул ителде. Шуларның иң мөһиме — 1990 елга дәүләт планы һәм бюджеты, аренда һәм аренда мөнәсәбәтләре, дәүләт предприятиесе турында закон һәм җәмгыятьнең экономик һәм социаль үсешен савыктыруга кагылышлы башка законнар проектлары каралды. Аларның күбесе гомумхалык тикшерүенә тәкъдим ителде. Гомумән алганда, бу сорауга шулай дип җавап бирә алам.

Г. Д. Съезд уңаеннан тагын бер сорау. Тәнкыйть һәрвакытта да конструктив булдымы анда?

В. М. Әлбәттә, юк. Кайвакыт, бигрәк тә Съездның беренче көннәрендә, бәхәсләр, әһәмиятле теманы икенче планга этәреп, гади генә мәсьәләләр буенча куера иде. Әмма бу тиз төзәтелде. Капма-каршы фикерләр дә күп әйтелде. Әлбәттә, бу безнең реаль тормышыбыздагы капма-каршылыклардан килә.

Г. Д. Сез үзегез Съездда нәрсә әйтә алыр идегез?

В. М. Съездда безнең чыгышлар планлаштырылмады. Әмма без, шул исәптән мин дә, бу юлы Съездга тиешле күләмдә багаж белән бардык. Эш шунда, сайлаулардан соңгы арада минем үз округымдагы сайлаучылар һәм җитәкче работниклар белән тыгыз элемтә урнашты. Минем адреска телдән һәм язма рәвештә күп үтенечләр, тәкъдимнәр керде. Бигрәк тә төзелеш белән җитәкчелек итүне тәртипкә салу, төп производстволарны технологик тәэмин итүне яхшырту һәм пенсия белән тәэмин итү мәсьәләсендә сораулар күп булды. Бу тәкъдимнәрне берләштереп, мин тиешле комиссияләргә һәм закон чыгару органнарына тапшырдым.

Г. Д. Эшче кеше буларак, сез крестьянның иҗтимагый дәрәҗәсен яңарту мәсьәләсен ничек кабул итәсез? Авылга ничек ярдәм итәргә мөмкин?

В. М. Бервакыт минем янга бер хатын-кыз килде. Һәйбәт түн, башында җылы шәл — күренеп тора, бу — авыл кешесе. Хатынның нинди бурычы бар икән, дим. Бактың исә, ул шәхси йомыш белән түгел, инде бетеп баручы авылы турында кайгыртып килгән икән. Халыкның авылдан китүен туктатырга, авылны саклап калырга булышыгыз ди. Әйе, авылларыбыз хәзер ярдәмгә бик мохтаҗ. Бу турыда депутатлар да әрнеп һәм борчылып сөйләделәр. Авылдан, крестьяннан башка шәһәр түк та, бай да була алмый. Ә бит озак еллар буе авыл кешесе боздагы балык кебек бәргәләнде. Күрсәтү өчен махсус авыллар төзелде, ә тулаем алганда авыл кипте, корыды.

Бүген без авылга һәм авыл кешесенә карата хәлиткеч борылыш ясарга тиешбез. Крестьян интереслары — бүген безнең гомуми интересларыбыз. Авылларны яңартырга, халыкка хуҗалыкларын төзекләндерергә булышырга, димәк, кибет киштәләрен, безнең базарларны мулрак итәргә. Кайгыртучанлык һәм игътибарлылык — без менә нәрсә белән авылга ярдәм итә алабыз һәм булышырга тиешбез. Ә әлегә боларның барысының да булмавы белән рәнҗетелгән крестьян. урак һәм чүкеч союзы турындагы лозунгка ышанмый.

Г. Д. Вера Михайловна! Сезнең күптән түгел генә Октябрь районы сайлаучылары белән очрашуыгыз үтте. Сез үзегезгә киләчәктә депутат эшчәнлеге өчен нинди нәтиҗә ясадагыз?

В. М. Мин бу сорауга җавап биргәндә, барыннан да элек шуны әйтергә тиешмен, сайлаучыларның нинди наказларын мин алга таба җибәрә алдым соң. Норлат шәһәрендәге очрашуда мин шәһәр һәм гомумән сезнең район өчен кискен кирәкле булган икмәк заводы төзү һәм сөт-май комбинатына бәйле булган мәсьәләләрне хәл итүгә реаль булышлык күрсәтү хакында хәбәр иттем. Билгеләнгән план буенча бу юлда шактый каршылыклар булса да авылларны газификацияләү эше тормышка ашырылачак. Шуңа да без — депутатлар бер мөһим кайгыртучанлыкка таянып эш итәбез: авылга икмәк, илебез табынында булган барлык нәрсә өчен бурычны кайтарырга вакыт.

Г. Д. Алда җирле Советларга халык депутатларын сайлаулар. Сезнеңчә, Советлар эшчәнлегендә нәрсә үзгәрәчәк?

В. М. Халык җирле властьнең яңартылган составына зур ышаныч белдерә. Кандидатлар күрсәтү барышында, ә сайлаулар нигездә альтернатив башлангычта барачак, депутатлар составын яшәртү тенденциясе кискен билгеләнде. Яшь көчләр килү безнең эшкә җирле властьнең йогынтысын көчәйтүче һәм авторитетын күтәрүче фактор булачак.

Г. Д. Ә хатын-кызлар, балалар, ветераннар проблемалары? Сезнең карашка, аларны хәл итү ничек яхшырак булыр?

В. М. Әйе, хатын-кызлар һәм балалар — халыкның иң хокуксыз өлеше. Үткәнебез өчен оят, бездә барлык газеталар шушындый- шушындый Мария Ивановна сыер савучы, иртәнге сәгать өчтән төнге карангыга кадәр ару-талуны белми фермада эшли, 13 яшьлек укучы җәе буе көтү көтә дип яздылар. Кемне алдыйбыз без? Бу производствоны, кеше хезмәтен сештыра белмәү өчен җиңел генә аклану булды. Хәзер, гомуми канәгатьләнүебезгә хәлләр үзгәрә, әйтергә кирәк, әлегә безгә кирәкле темплар белән түгел. Фермаларда ике сменалы эш, механизация дәрәҗәсенең үсүе хатын-кыз хезмәтен билгеле күләмдә җиңеләйтәчәк. Бу планда сездә дә, әйтик, Синдряков исемендәге, «Россия» колхозларында, мөгезле эре терлекләр симертү буенча хуҗалыкара берләшмә һәм башкаларда уңай яклар күп.

Балаларны тәрбияләүдә җибәрелгән хаталар барлык кимчелекләр совет мәктәбен үзгәртеп кору программасында исәпкә алыначак.

Монда, әлбәттә, күпчелек нәрсә безнең үзебездән, мәктәпләр җитәкчелегеннән, педколлективлардан, ата-аналардан, җәмәгатьчелектән тора. Әйдәгез, балаларны кимсетмик, аларның балалык елларын чикләмик: әлегә сүздә генә бәхетле булды бит алар.

Ветераннарга нәрсә кагыла, хезмәтчәннәрне пенсия белән тәэмин итүне яхшырту буенча кабул ителгән законнар, Бөтенсоюз «Кайгыртучанлык» программасы буенча үткәрелгән чаралар безнең ветераннарда киң яклау таба һәм ышанабыз, аларның тормыш-көнкүрешләрендә уңай чагылыш табачак.

Г. Д. Һәм соңгысы. Сез үзегезне үзгәртеп коруда билгеле бер көч дип саныйсызмы? Нәрсә дә булса торырлык көч дип?

В. М. Саныйм. Башкача була алмый. Без — депутатлар халык ышанычын аклаучылар буларак халык мәнфәгатьләре өчен кискен торырга тиешбез һәм торачакбыз. Әмма безнең эш җитди. Без кискен чорда яшибез. Яңарыш революциясе дип аталган үзгәртеп кору үзенең юлында шактый авырлыкларга очрый. Бу — барлык гадәтигә әйләнгән формалар һәм гадәтләр белән көрәшү. Әмма без билгеләнгән максатлардан һәм мәсьәләләрдән чигенмәячәкбез. Моңа партиянең һәм дәүләтнең терәге булып халык ышанычы һәм яклавы хезмәт итә.

Рәсемдә: В. М. Мальковская сайлаучыларны кабул итә.

БЕЗГӘ ЯЗАЛАР

ТАНЫШ ИСЕМ

Элегрәк Елизавета Тахтамановна Кульметьева исемен район газетасы битләрендә еш күрергә мөмкин иде. Хафизов исемендәге колхозның алдынгы сыер савучысы фидакарь хезмәт кую нәтиҗәсендә берничә тапкыр хөкүмәт бүләкләренә лаек булды. Ул үзе Тарн-Вар поселогында яши. Фермада күптәннән эшли башлады. Өч дистә елдан артык сыер савучы булып эшләде.

Ире Виктор Степанович Кульметьев та авыл хезмәтчәне, хәзерге вакытта котельняда эшли. Кульметьевларның зур гаиләсе һәрвакытта да дус-тату булды. Алар дүрт бала үстерделәр, укыттылар һәм тормышта үз юлларын табарга ярдәм иттеләр. Соңгы елларда Елизавета Тахтамановна авыргалап тора, әмма фермадан китми. Ул алмаш сыер савучы булып күчте һәм эшләвен дәвам итә. Аның белән эшләве җиңел, ул бу профессиянең серен белә, яшь савымчылар белән тәҗрибә уртаклаша.

Ф. ИЛЕВЕРОВА.

Рәхмәт сүзләре

Редакция почтасына килгән хатлар арасында медицина работникларына рәхмәт хисе белән язылганнары күп очрый. Бүген без шуларның берничәсе белән таныштырабыз.

Хирург-стоматолог Резеда Мингәрәевна Хисметуллина район үзәк шифаханәсенең балалар бүлегендә күптән түгел генә эшли. Ул кыска гына вакыт эчендә балаларның һәм ата-аналарның ихтирамын казанып өлгерде. Үзенең ягымлы карашы, көләч йөзе белән авыруларны киметә сыман.

Кечкенә пациент белән балаларга гына хас эчкерсез сөйләшү нәнинең куркуларын баса, киеренкелеген бетерә. Шуңа да стоматология бүлмәсенә нәниләр берничнди куркусыз керәләр һәм врачка рәхмәт әйтеп чыгалар. Резеда, һәрчак шундый булсаң иде, дисе килә.

Е. ШАШОРИНА.

КПСС өлкә комитеты секретаре Ә. Г. БУЛАТОВ—районыбызда

СОРАУ: Безгә кер юу машиналары кирәк. Хәл яхшырырмы?

Х. Х. МОРАДЫЙМОВ: Без бу хакта башка хуҗалыкларның сайлаучылары белән дә сөйләшкән идек инде. Бу үтенечне исәпкә алачакбыз.

Ә. Г. БУЛАТОВ: Кер юу машиналарына булган ихтыяҗны канәгатьләндерергә тырышачакбыз.

СОРАУ: Безне ягулык проблемасы да борчый.

Ә. Г. БУЛАТОВ: Районга газ кертү буенча программа бар. Димәк, сезнең авылга да газ кертү өчен тулы мөмкинлек бар. Электр энергиясе белән тәэмин итүдәге өзеклекләргә юл куелмас.

СОРАУ: Су мәсьәләсе белән ничек булыр?

Без картларны шунысы борчый, урамнарыбызда су колонкалары юк. Бик авырлык белән икенче урамнан су ташыйбыз.

В. М. ДАУТОВ, колхоз председателе:

Яз көне торбалар сузу эше башланачак, су булыр.

СОРАУ: Колхозга сөт ташу машинасы бирмәсләрме? Автокран да юк.

Ә. Г. БУЛАТОВ: Без бу сорауларны һичшиксез карарбыз.

Әхмәтҗан Галимҗанович ул көнне «Россия» колхозында да булды. «Тәрнәс» совхозында мастерскойда һәм фермаларда эшчеләр өчен хезмәт шартлары һәм башкалар белән дә кызыксынды. Әңгәмәләр барышында халыкны ашлык белән тәэмин итү, торак салуны тизләтү, газ кертү мәсьәләләре кузгатылды. Иптәш Булатов хуҗалыкта торак белән кыенлыкның чынбарлыкка туры килүен, яңа йортлар салу кирәклеген билгеләп үтте. Әңгәмә барышында күпер төзү мәсьәләсе дә күтәрелде. Чынбарлыкта ул гамәлгә якын араларда ашырылачак. Зәй күпер төзүчеләр отряды «Рассвет» совхозында эшләрен тәгәлләү белән, бирегә киләчәкләр. Бу уңайдан шуны да искәртү кирәк: районда һәм хуҗалыкларда төзелгән комплекслы программаларны үтәү барышы халыкка вакытында хәбәр ителми, алдан таныштырылмый, беришә сораулар шуннан килеп туа.

«Сөлчә» совхозында булганда, өлкә комитеты секретаре, башка урыннардагы кебек үк, хезмәт шартлары, көнкүреш һәм сәүдә хезмәте күрсәтү мәсьәләләре белән дә кызыксынды, аларны хәл итүдә булышлык күрсәтергә вәгъдә итте.

26 январьда иптәш Булатов сәүдә базасын карады. КПСС райкомының утырышлар залында үткәрелгән киңәшмәдә 228 нче Мамык сайлау округына кергән хуҗалыклар, авыл Советлары җитәкчеләре, округ сайлау комиссияләре членнары, участок сайлау комиссияләре председательләре, урынбасарлары һәм секретарьлары, АПК составына кергән шәһәр предприятиеләре, оешмалары җитәкчеләре һәм башкалар белән очрашты. Анда аңа ТАССР халык депутатлыгына кандидат таныклыгы тапшырылды.

Алар алдында ясаган чыгышында республика агропромышленность комплексы алдында торган бурычларга тукталды, бу тармакка капитал салуларның төп юнәлешләрен күрсәтеп узды, авылларны электр энергиясе белән тәэмин итүне яхшырту, газ кертү, юллар төзү, авыл хуҗалыгын механикалаштыру, заманча техника белән тәэмин итү, сәүдә хезмәте күрсәтүне яхшырту, халык соравы зур булган товарларны кайтаруга игътибарны көчәйтү турында сөйләде.

Бу көнне ул шулай ук «Заветы Ильича», «Татарстан», XXI партсъезд исемендәге, «Комбайн», «Алга» колхозларында булды, производство, сәүдә һәм башка тармак объектлары эше белән кызыксынды, колхозчыларның сорауларына җаваплар бирде.

Очрашулар һәр урында зур кызыксынучанлык, җанлылык һәм активлык шартларында үтте. Аны КПСС райкомының беренче секретаре Х. Х. Морадыймов озата йөрде.

Г. РӘХИМОВА,
Р. АЙЗАТУЛЛИН.

...бовь Геннадьевна өч
... елга якын «Сөлчә»
...зында терлекчелек
...гында эшләп лаеклы
... киткән. Ул соңгы
...да сыерларны бо-
...ту бүлегендә бозау
...чы булып эшләгән.
... тапшырылган ва-
...ны зур тырышлык
... башкарган. Шуңа
... дә хезмәттәшләре
...нда һәрчак макта-
... килгән.
...нсия яшендә булса
...ул кушырып өйдә
утырмый ул. Кирәк булганда, авырып китүче терлекчеләрне дә алыштырып тора. Төнлә белән җәмәгать малларын сакларга да беркайчан карышусыз ризалаша.

Любовь Геннадьевна район һәм авыл Советы депутаты буларак та җәмәгать эшләрендә актив катнаша. Үзенең тәкъдимнәрен кертә, төпле фикерләрен әйтә.

Рәсемдә: Л. Г. Евлентьева.

...Бөтен кеше дә синең
...к булсын иде, Фоат
... Колхоз идарәсенә
... белән килгән ферма
...ре Ф. Сәүҗиһановны
...гә кызлар елмайды-
... Хәзер, куен кесә-
...ән тәртип белән бөк-
...ән кәгазьләрен алып
...гә җәеп салыр.
...алтериядә эшләүче
...ар беләләр: Фоат
...улловичның һәр до-
...нт кәгазе төгәл тәр-
... белән рәсмиләште-
...ән. Һәр группадагы
...ың тәүлеклек үсеше
...аш саны хәрәкәте дә,
...укцияне исәпкә алу
...мсте да— барысы
...Ферма мөдиренең
...арга ашатылган азык
белән азык дворында калганының чагышмаган вакыты да бик сирәк. Моннан тыш һәр декада саен да сөт саву буенча бухгалтериядә отчет тота ул. Һәрвакыттагыча, аны да үзвакытында үти.

Фоат Вәлиуллович — киң холыклы кеше. Һәр эшне оста оештыра ул, кирәккәндә үз кулы астында эшләүчеләргә карата таләпчән дә, кырыс та була ала. Кешеләрне эшкә үсендерү сәләте дә зур үзенең. Ә уен-көлке — аның гомерлек юлдашы.

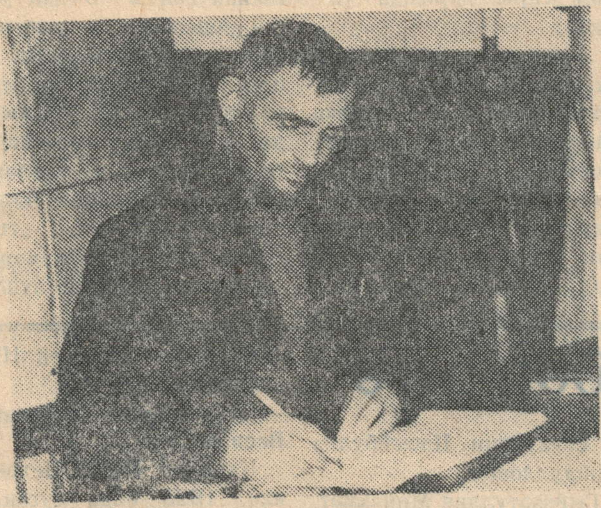

Рәсемдә: «Комбайн» колхозы ферма мөдире Ф. Сәүҗиһанов.

БЕЗНЕҢ ПОЧТА

Хат ташучы Рушания

Яңа Иглай халкы хат ташучыдан уңды. Авыр почта сумкасын иңенә аскан Рушания Гөзәерованы авылның әле бер, әле икенче башында күрәсең. Эше бик күп аның. Елның теләсә кайсы вакытында йорттан йортка кереп кешеләргә шатлык, рухи азык өләшә ул. Хәзер авыл халкы күп укый: газета-журнал алдырмаган йорт юк. Монда да хат ташучының хезмәт өлеше зур. Әнә бер агай илдәге хәлләрне халык авызыннан тына ишеткән дә төгәлрәк белү өчен Рушаниядән сораша. Ә ул: «Агаем, дөнья хәлләрен имеш-мимеш аша тыңлап йөргәнче, язып әле газетага»,—ди. Ни хәл итәсең, агай берничә төрдә газетага язылып китте.

Әнә шулай һәркемнең күңеленә якты юл таба, үгетли, юата да белә ул. Пенсия алырга килгән картларга акча җитмәсә, Рушания: «Иртәгә монда килеп йөрмәгез. Акча кайту белән үзем илтеп бирәм, кайтыгыз ял итегез»,—ди. Һәм чыннан да пенсияләрен илтеп тә җиткерә.

Авыл кешеләре почта эшеннән канәгать бездә.

Т. ГОБӘЙДУЛЛИН.

Тоз файдалымы?

...ңгы вакытларда
...угатта аш тозының
...ләр өчен зарарлы
... турында язылган
...ләләр күренә баш...
... Анда тозсыз дие...
... рекомендацияләр
...де. Шундый әдәби...
... укыгач, күп кенә
...кчеләр малларны
...сез рәвештә аш
... белән тәэмин итү...
...туктадылар. Ә бит
... терлекчелектәге
... әйтеп бетергесез
... Ул кан составына,
...заны сыекчасына
...башка төөле биоло...
...сыекчаларга, туклы...
...рга үтеп керә, азот-
...үзләштерүдә, орга-
...да кальцийны тиеш-
...әрәҗәдә файдалану-
...ормоннар бүлеп чы-
...да, кислота-селте
...леген җайга салу-
...организмнан агулы
...уктларны чыгаруда
... нейтральләштерүдә
...шлык итә. Хәтта
...ең майлылыгын
...ыра.
...ков районының «Кы-
... байрак» колхозында
... еллар буена яңа
... бозаулар бик күп-
...кырылдылар, Хуҗалыкта азык та җитәрлек, сыерлардан савылган сөт 3.000 килограммны да узып китә, ә менә, ни сәбәптәндер, бозауларны саклап кала алмыйлар. Ветеринария врачы М. М. Миненко белән авыру бозаулар турында кызыксынабыз. Тикшерү вакытында терлекләрнең канында агулы дәрәҗәдә калий таптык. Ул нормадан бер ярымга артыграк иде. Бу безне авыру бозау китергән сыерларның азык рационы составын анализларга этәрде. Баксаң, кышка әзерләнгән азыкта натрий нормадан биш мәртәбә азрак икән. Тозга ярлылык—күз алдында. Ялау өчен бирелгән тоз да булышмады. Бик тырышканда да сыер тәүлегенә 30 граммнан артык тоз ялый алмый икән. Бу—организмга таләп ителгәннән ун мәртәбә азрак.

Җитмәсә, күзәтүләрдән күренгәнчә, тозны ялаганда сыерлар үзләренең аңкауларын бозалар, авыз кырыйларын яралыйлар. Без ялау тозын вак тоз белән алмаштырырга тәкъдим иттек. Моның өчен кечкенә тартмалар ясалды. Сыерлар тозны иркенләп, кирәгенчә ашадылар. Ә янәшәгә куелган су эчергечтән туйганчы су эчтеләр. Үлем һәм авырулар кимеде, бозаулар таза, нык булып туа башладылар.

Дуңгызлар рационында да аш тозы әһәмиятле рольне уйный. Аның җитмәвеннән, баксаң, көр булуларына карамастан, дуңгыз балалары да үлә икән. Аларның нерв системасы, кан басымы бозыла, күз кабаклары шешә һәм кинәттән үлеп китәләр. Безнең киңәш буенча башка хуҗалыкларда да дуңгыз балаларына вак тоз бирә башладылар. Аны, улакларга салып, эчә торган су янына куйдылар. Эчә торган суның янәшәдә булуы күп күләмдәге хлорлы натрийдан агулануны булдырмый кала. Дуңгыз балаларының аппетитлары яхшырды, аналарының сөте күбәйде һәм үрчем көр булып үсә башлады.

Академик К. М. Солнцев болай дип язды: «Сөт бизенә, бик катлаулы процесс барганлыктан, натрий кирәк. Елына 3.100 килограмм сөт бирә торган сыер организмындагы натрий запасы, бозаулаганнан соң, бары тик алты-җиде атнага гына җитә, ә аннан соңгы савым һәм майлылык азык белән аш тозының организмга күпме дәрәҗәдә керүенә карый. Натрийдан башка майлылык була алмый». ГДР галимнәре тәҗрибә үткәреп, сыерлар рационыннан аш тозын төшереп калдыргач, сөтнең майлылыгы 3,71 дән 3,13 процентка калган.

Ф. ЖУКОВ,
зоотехник.
(«Сельская жизнь» газетасыннан.

Сынауны уңышлы үтте

Быел Салдакай урта мәктәбендә кышкы каникул чорында беренче тапкыр «Снежок» кышкы лагере эшләде. Яңа эш булганлыктан, лагерьның эш планын төзүдә барлык укытучылар коллективы кызыксынып катнашты. Һәм бу бик әйбәт тә булды. Лагерь хәтта көткәннән дә артык активлык белән эшләде. 20 укучы укытучылар С. А. Павлова, Х. З. Хәбибуллин белән берлектә кышкы урман гүзәллегенә экскурсия дә ясадылар, шашка ярышлары да оештырдылар. Әкиятләр белүчегә конкурс, «Табышмак әйтәм—тап» иртәсе, «Күңелле стартлар» уеннары —һәммәсендә дә балалар бик теләп катнаштылар. Сережа Сандимиров, Миша Федоров, Марина Сандимирова, Ирина Акмурзина исә үзләренең аеруча тапкыр һәм җитез булуларын күрсәттеләр.

Лагерь сменасында балаларны ашату да оештырылган иде. Алар пешекче Татьяна Васильева пешергән ашлардан бик канәгать калдылар.

Гомумән, «Снежок» үзенең сынау чорын уңышлы үтте. Киләчәктә мондый эшне традициягә кертергә уйлыйбыз.

Л. БЕЛОВА,
өлкән пионервожатый.

Кәкре Атау авылында яңа фельдшер-акушерлык пункты ачылды. Пункт тулысынча җиһазландырылган. Бирелә авыруларны фельдшер-акушерка Тәнзилә Кыямова кабул итә. Яшь белгеч эшеннән авыл халкы канәгать.

— Тәнзилә кызымның куллары шифалы,— диләр дәваланырга килүче олы яшьтәгеләр.

Чыннан да, куллары шифалы аның. Комсомолка бер үзе генә эшләсә дә авыруларны кабул итеп, тиешле ярдәмне күрсәтергә өлгерә. Тәнзилә Вәгыйзовна авыруларны өйләренә барып та дәвалый: берәүләргә укол ясаса, икенчеләренең ярасын бәйләргә туры килә. Һәм һәрчак шулай.

Тәнзилә мәктәптә, терлекчелек фермаларында да көтеп алына торган кунак. Ул бит әле агитатор да. Аның медицина темаларына әңгәмәсе җанлы, файдалы уза. Ул төрле авыруларны кисәтү, беренче ярдәм күрсәтү хакында аңлату эшләре алып бара. Кыскасы, Тәнзилә Вәгыйзовна Кыямова авыл кешеләре сәламәтлеге сагында уяу тора.

Рәсемдә: Кәкре Атау авылы фельдшер-акушерлык пункты мөдире Т. Кыямова.

Л. Шәмсуаров фотосы.

Вируслы гепатит (сары)—Боткин авыруы

Бу авыруны биш төрдәге вируслар тарата. А вирусы, нигездә, бер яшьтәге балаларда һәм 30—40 яшьтәгеләрдә була торган йогышлы гепатит, В вирусы—сывороткалы гепатит. Аның белән кан салганда, инъекциядән соң зарарланалар. Ата-аналар «Ашыгыч ярдәм» чакырткач, баланың температурасы төшсен өчен укол ясауны сорыйлар, ялыналар, ә инъекция вакытында инфекция керү мөмкинлеге турында уйламыйлар. (Бу юл белән авыру йоктырудан безне бер тапкыр кулланудагы шприцлар гына саклап кала ала).

Д «дельта» вирусы тудырган гепатит белән нигездә йөкле хатыннар авырый. Чир бик авыр формада уза, еш кына азагы хәерле булмый.

А һәм В булмаган вируслар да бар. Бу төр вируслар тараткан гепатит —аерым төр гепатит булып тора.

Авыру тарату чыганагы булып кеше тора. Авыру тизәк, косу аша тарала. Вирусның иң күп өлеше сары башлану алдыннан һәм сары чорында тарала.

В вирусы авыру канында бик озак, 10 ел һәм аннан да озаграк саклана. Авыру җиңел формада узса, бигрәк тә куркыныч. Бу очракта чирләүче дөрес куелмаган диагноз: ОРЗ, гастрит, холецистогепатит, сарысыз форма диагнозы буенча дәвалау ала.

Вирус иң элек бавырны зарарлый, ә аның аша бөтен организм зарарлана. Авыру йокканнан алып, аның билгеләре күренгәнчегә кадәр күп вакыт уза. А вирусы 15 көннән 45 көнгә, В—60 тан 180 көнгә кадәр сиздермичә яши.

Авыру әкренләп килә: аппетит бетә, күңел болгана, костыра, ашказанында авырту барлыкка килә, кайбер чакта әч китә температура күтәрелә, йокы кача, баш авырта, организмда гомуми хәлсезлек барлыкка килә. Авыруның тышкы билгеләре күп төрле булу бөтен организм зарарлануын белдерә. Гадәттә ике-өч атнада бәвел карасу төскә (сыра төсенә) керә, барлык очракларда да тизәр төссезләнә. Бер-ике көннән соң лайлалы катламнарда (тел астында, аңкауда) сары барлыкка килә. Тән кычытырга мөмкин. Бу инде авыруның катлаулы, авыр барышын күрсәтә.

Авыру җиңел формада барса, тәндә сары күренгәннән соң 2—3 көн узгач кешенең хәле яхшыра, терелү процессы бара. Ә инде сары интенсив таралса, инъекция урынында кан йөгерү беленә, тәндә канлы тимгелләр хасил була. Сары чоры гадәттә дүрт—алты атна дәвам итә. Терелү чоры авыруның үзен-үзе яхшы хис итә башлавыннан беленә: аппетит яхшыра, еш кына аның төнге сәгатьләрдә ашыйсы килә.

Гепатит үзенең катлаулануы: хроник формага күчүе, бавыр циррозы белән куркыныч. Шуның өчен дә дәвалау тик стационарда гына узарга тиеш. Медицина персоналының барлык таләпләре төгәл үтәлүе зарури. Сырхаулаган кеше урын өстендә ятарга тиеш. Бу бигрәк тә авыру көчле барганда мәҗбүри.

Бу уңайдан авыруларның туганнарына берничә сүз әйтеп үтәсе килә. Авыруның ата-аналары, туганнары, диета сакларга кирәклеген белә торып та, тозлаган әйберләр, бәлеш, пәрәмәч, итле әйберләр (бигрәк тә дуңгыз ите) майонез, суган, сарымсак белән эшләнгән төрле ризыклар китерәләр. Якыннарына тәмле ризыклар китерергә теләүләрен дә беләбез. Әмма бит алар безнең пациентның сәламәтлегенә зыян тына. Моны һич тә онытырга ярамый.

Авыруларны караганда безгә боларның барысын да җыеп алырга һәм ташларга туры килә. Бигрәк тә конфет, шоколад, чикләвекләр зарарлы. Мондый кыйммәтле ризыкларга акча әрәм иткәнче, сок, компот, яшелчә алып килегез!

Алда әйткәнемчә, гепатитны дәвалауда иң әһәмиятлесе —режим, диета саклау, ә шуннан соң гына медикаментозлы дәвалау. Авыру стационарда 21 көн дәвалана. Аннан чыккач эшләүчеләргә 10 көнгә эшкә сәләтне югалту кәгазе бирелә. Мәктәп, мәктәпкәчә яшьтәге балалар да шул ук срокка укырга, ясле-бакчага йөрүдән азат ителәләр. Болар барысы да дәвалаучы врач билгеләгән режим һәм диета саклауны дәвам иттерү максатларында эшләнә.

Авыруның куркынычлыгы шунда: ул йогышлы,инфекцион, авыру кешедән сәламәт кешегә күчә. Бавыр рагы диагнозлары арасында авыруларның 50 проценты балачакта яки олы яшьтә гепатитның төрле формасы белән чирләүчеләр.

Мәктәпкәчә балалар учреждениеләрендә, мәктәпләрдә бер генә гепатит белән чирләү очрагы беленсә дә рационнан кыздырылган блюдоларны, тозлы, оннан эшләнгән ризыкларны алырга, бер бер ярым айга томат[illegible]гын кертмәскә, вита[illegible]лаштырылган блюдолар өстәргә кирәк.

Югарыда телгә алынган кагыйдә һәм киңәшләрне тотып, сез үзегезне, балаларыгызны, якыннарыгызны куркыныч авыру—вируслы гепатит, сары—Боткин авыруыннан саклап калырсыз!

И. ТАҺИРОВ, югары категорияле врач-инфекционист.

«Кар десанты» хәбәр итә

Казан шәһәренең «Кар десанты» отряды ил өлкәләре һәм республикалары буйлап походында сугыш барган урыннарда һәлак булган һәм моның турында якыннарына, туганнарына хәбәр килеп җитмәгән якташларның фамилияләрен барлый. Ленинград, Белоруссия, Украина җирләрендә һәлак булган һәм шунда күмелгән хәбәрсез югалганнар турында туганнары белмиләр. Шуның өчен дә без сезнең районнан сугышка киткән һәм туган якларына әйләнеп кайтмаган солдатларның исемлекләрен газета битендә бирәбез. Бәлки бик күпләр аталары, ирләре, уллары кая күмелгәнне белмиләр. Без аларның күмелгән урыннары турында төгәл мәгълүматлар бирә алабыз.

Бүген газетада бирелә торган исемлектәге фамилияләрнең кайберләре бәлки сезгә дә таныштыр. Әгәр шулай булса, һәлак булган солдатларның туганнарыннан аларның фоторәсемнәрен, шулай ук кыскача биографияләрен җибәрүләрен үтенәбез. Бу Татарстанда «Хәтер» китабы төзү өчен кирәк.

Безгә түбәндәге адрес белән хәбәр итегез: 420066, Казан шәһәре, Декабристлар урамы, йорт 2, 152 нче бүлмә «Кар десанты» командиры Михаил Черепановка

МЕНӘ УЛ ИСЕМЛЕК:

Александров Алексей Степанович, 1908 елда туган.

Абрамов Николай Кузьмич.

Андреев Федор Петрович.

Байков Михаил Григорьевич.

Баранин Григорий Гаврилович.

Вострушкин Иван Андреевич.

Вәлиев Хатыйп Әхмәтович.

Гатауллин Насыйбулла Зәйдуллович.

Гыйззәтуллин Минәхмәт.

Григорьев Иван Павлович

Галиуллин Исмәгыйль, 1904 елда туган.

Гыйматов Минхәй.

Данилов Федор Тихонович, 1904 елда туган.

Емельянов Александр Максимович.

Ершов Михаил Николаевич, 1897 елда туган

Егоров Аркадий Матвеевич, 1926 елда туган.

Евламтьев (Евлантьев) Михаил Иванович, 1918 елда туган.

Жулин Николай Васильевич, 1923 елда туган.

Клементьев Филипп Алексеевич, 1899 елда туган.

Камалетдинов Сәит Кыямович, 1925 елда туган.

Клявин Константин Иванович.

Клячев Михаил Акиянович.

Кашкаров Алексей Николаевич.

Кульметьев Николай Васильевич.

Кирилов Петр Петрович, 1925 елда туган.

Кәримов Шамил Насыйхович.

Казачков Василий Степанович.

Лукарев Василий Сергеевич.

Мостафин Халитгата Мостафович, 1908 елда туган.

Мотаһиров Габбас, 1915 елда туган.

Мусин Хатыйп Гаязович, 1924 елда туган.

Нурталиев Гыйльман, 1907 елда туган.

Никифоров Александр Илларионович.

Нуруллин Нургали Нуруллович, 1925 елда туган.

Петров Яков Григорьевич.

Петров Владимир Павлович.

Платонов Николай Дмитриевич.

Рыбаков Иван Петрович, 1922 елда туган.

Рыбаков Георгий Иванович.

Рябов Степан Андреевич, 1918 елда туган.

Сарнов Михаил Егорович.

Сөнгатуллин Хәбибулла Сөнгатуллович, 1902 елда туган.

Семенов Кузьма Иванович.

Сандимиров Иван Павлович.

Тамаров Сергей Петрович, 1926 елда туган.

Фәйзуллин, 1923 елда туган.

Фәйзетдинов Абдул, 1917 елда туган.

Шакиров Шамил Шакирович.

Шәяхмәтов Хуҗиәхмәт. 1925 елда туган.

Шиниязов Михаил Х[illegible]сәенович, 1924 елда ту[illegible]ган.

Байбеков Фәттах Солтанович, 1924 елда туган.

Моратханов Фатыйх Моратханович, 1919 елда туган.

Микушкин Яков Кузьмич, 1908 елда туган.

БЕЛДЕРҮ

Узган ел 3—5 әр тонна суган чистарту турында халык белән килешү төзелгән иде. Аның өчен иң кирәкле товарлар бирелде. Чистартылган суган халыктан 1 килограммы 60 тиеннән җыелды.

Бу елның башыннан азык комбинаты 1990 елда чистартылган һәм чистартылмаган суган тапшыру буенча килешү төзи.

Завод урамы, 31 йорт адресы буенча мөрәҗәгать итәргә.

Редактор урынбасары Р. З. АЙЗАТУЛЛИН.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000. Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19. ТЕЛЕФОННАР: редактор—2—12—14, 2—22—81, редактор урынбасары һәм җаваплы секретарь—2—10—44, рус теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары—2—14—16, чуваш теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары —2—15—63, агропромышленность бүлеге—2—22—51, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны Фидания Хәйретдинова җыйды. Рима ГАНЕЕВА верстка ясады. Клара Бобкова басты. Корректор—Зөлфия Вәлиева.

Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТАССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе. Күләме—1 басма табак. Заказ 13. Тираж 3,867.